

دانشگاه علوم پزشکی مشهد
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

موضوع تدریس: آناتومی سر و گردن	مدت تدریس: ۱۴ جلسه نظری و ۱۶ جلسه عملی
پیشنیاز: مقدمات علوم تشریح	محل اجرا: دانشکده پزشکی
گروه هدف: دانشجویان پزشکی	مقطع: دکترای حرفه ای
تعداد واحد: ۱/۷	نوع واحد: نظری-عملی
گروه مدرسین: دکتر مهدی جلالی، دکتر محمد رضا نیکروش	

هدف کلی:

تسلط دانشجویان ذریبط بر یاد گیری نظری و عملی ساختمان و نسوج ناحیه سر و گردن.

اهداف اختصاصی:

دانشجویان در پایان این دوره باید:

- ۱- شکل گیری و خصوصیات ساختمانی هر یک از استخوانهای سر و صورت را بدانند.
- ۲- شکل و خصوصیات هریک از مهره های گردن و نحوه مفصل شدن آنها را با در نظر گرفتن نحوه حرکت و عمل مربوط به آن ها توضیح دهند.
- ۳- حفرات، فضاها، سطوح و ویژگی های مجمله را بصورت یک واحد کلی بیان نمایند.
- ۴- موقعیت سوراخها، شکافها و زواید استخوانی مجمله تعیین نمایند.
- ۵- رباطها و مفاصل سر و گردن را با ذکر چسبندگی مربوط به آن نام ببرند.
- ۶- محل عبور شاخه های عروقی و عصبی را از سوراخها و شکاف های مجمله تعیین نمایند.
- ۷- چسبندگی عضلات را بر روی استخوانهای سر و صورت نشان دهند.
- ۸- عملکرد هر دسته از عضلات سر و گردن را تعریف کنند.

- ۹- تکامل سیستم اسکلتی از جمله استخوان های سر و صورت و مهره های گردن را بدانند.
- ۱۰- شاخه های شریانی تغذیه کننده سر و گردن و آناتومیهای مهم مربوط به آنها را تعریف نمایند.
- ۱۱- وریدهای سطحی و عمقی ناحیه صورت و گردن را توضیح دهند.
- ۱۲- موقعیت گره های لنفاوی مواضع مختلف صورت و گردن و درناژ لنف هر ناحیه را تفسیر نمایند.
- ۱۳- اعصاب حسی، حرکتی، سمپاتیک و پاراسمپاتیک سر و گردن را از ابتدا (هسته یا ریشه عصب) تا انتها بیان نمایند.
- ۱۴- مقطع اعصاب دوازده گانه و محل خروج آنها را در کف جمجمه نشان دهند.
- ۱۵- مجاورت های نسوج و موقعیت عناصر مختلف هر یک از مواضع تشریحی سر و گردن را تعیین نمایند.
- ۱۶- ساختمانهای عناصر تشریحی سطح صورت را آموخته باشند .
- ۱۷- با عناصر تشریحی عمق صورت (حفره اینفراتمپورال) آشنا شده باشند.
- ۱۸- تکامل صورت را بدانند
- ۱۹- تکامل سیستم برونشیا و نقش آن در شکل گیری عناصر مشتق از آن را بدانند

محتوا و ترتیب ارائه:

مجریان	عناوین	تاریخ	جلسه
	استخوانشناسی و مفاصل سر و گردن (نسج سخت).		۱-۵
	ناحیه قدامی طرفی سطحی گردن		۶
	ناحیه قدامی طرفی عمقی گردن		۷
	ناحیه سطحی و عمقی خلف گردن		۸
	ناحیه سطحی صورت		۹
	ناحیه عمقی صورت		۱۰
	اعصاب دوازده گانه		۱۱
	تکامل سیستم اسکلتی (استخوان های سر و صورت)		۱۲

	تکامل صورت را بدانند		۱۳
	تکامل سیستم برونشیا و زبان		۱۴

روش تدریس:

الف- تدریس نظری:

۱ - تدریس این بخش از درس با استفاده از Power point، انیمیشن و ترسیم نقاشیهای مناسب، نسوج هر موضع به دقت نشان داده شده و توصیف می گردد.

۲ - تدریس هر موضع از آناتومی سطحی شروع می شود و به ترتیب از سطح به عمق پیش می رود.

۳ - در طول هر گزاری درس از مباحث آموزش داده شده قبلی از یکایک دانشجویان این مقطع سؤال می شود.

۴ - برای یاد گیری و تمرکز فکری بیشتر در هر جلسه ممکن است از یکی از دانشجویان خواسته شود که مبحث کوچکی از درس را برای سایرین بصورت کنفرانس بیان نمایند.

۵- متناسب با میزان فعالیت دانشجویان در امر پاسخگویی، کنفرانس و طرح سؤالهای مرتبط با درس امتیازی در نظر گرفته می شود.

ب - تدریس عملی:

۱ - برای توصیف هر موضع ابتدا سعی می شود تا ناحیه مورد نظر بر روی نسج سخت (سر و صورت، یا مهره های گردن) تعیین حدود گردیده و نسبت به آن توضیحات لازم صورت پذیرد.

۲ - هر موضع تشریحی مورد نظر با دقت و از سطح به عمق بر روی جسد برای دانشجویان تشریح می شود.

۳- برای مهارت یافتن دانشجویان در امر تشریح عملی به نوبت از یکایک آنان خواسته می شود تا نسبت به انجام بخشی از تشریح مبادرت نمایند.

۴ - پس از پایان هر جلسه مطالب ارائه شده یک بار دیگر جمع بندی شده و موضع تشریحی برای استفاده در طول ساعات آینده به دقت پوشانده شده و مورد محافظت قرار می گیرد.

۵- به هر یک از دانشجویان توصیه خواهد شد که در حد امکان و توان خود یک مدل تشریحی در ارتباط با یکی از قسمت های درس ارائه دهند.

وظایف و تکالیف دانشجوی:

دانشجویان موظفند:

- درس مربوط به هر جلسه را برای جلسه بعدی مورد مطالعه قرار دهند
- در خصوص مبحث جلسه بعدی دارای پیش مطالعه نسبی باشند
- هر دانشجو می تواند در طول دوره به ترجمه یک موضوع مربوط به درس (حد اقل دو تا سه صفحه متن) را از انگلیسی به فارسی روان ترجمه نماید.
- هر دانشجو باید ملزم باشد تا در مورد یک موضع مرتبط با درس یک کنفرانس علمی دقیق ارائه دهد.

روش سنجش دانشجو:

- الف- ارزشیابی دانشجویان این مقطع تلفیقی است از امتیازات کسب شده در طول دوره و امتحان پایانی که معمولا بصورت تشریحی انجام می پذیرد.
- ب- ارزشیابی دانشجویان در آناتومی عملی نیز بر اساس امتیازات مهارتی کسب شده در طی دوره و تسلط آنان در امر تشریح یک موضع در پایان دوره صورت خواهد گرفت.

منابع مطالعه:

- ۱ - جلالی مهدی، نیکروش محمد رضا، آناتومی سر و گردن برای دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی، مشهد: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی، ۱۳۸۲.
 - ۲ - توماس سدلر، جنین شناسی پزشکی لانگمن، چاپ اول موسسه دید اور، ۱۳۸۲
 - 3- Snell R. Clinical anatomy for Medical Students. Little Brown and Company, Boston, 2003.
 - 4- Warvik W. Gray,s Anatomy. Churchill Livingstone, London, 2007.
- منابع آموزشی مبحث عملی:

استخوانهای طبیعی

جسد های تشریحی

مولژها و مدل های تشریحی مختلف

تهیه و تنظیم: واحد برنامه ریزی آموزش مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی مشهد